

Zemkopības institūts 2024. gadā

Agrita Švarta, Sarmīte Rancāne
LBTU LPTF Zemkopības institūts

Aizvadīts gads jaunās apvienotās fakultātes sastāvā. Integrēšanās process noticis pavisam viegli. Viens no ieguvumiem ir iesaistīšanās studiju procesā gan kā mācībspēkiem, gan noslēguma darbu un prakšu vadītājiem. Studentiem organizēti mācību braucieni, lai iepazītos ar institūta darbību, kā arī daudzgadīgo zālaugu selekcijas procesu, kolekcijās iekļauto sugu klāstu un dažādiem izmēģinājumiem. Ceram, ka kāds no studentiem nākotnē izvēlēsies darboties zinātnē un papildinās mūsu kolektīva sastāvu.

Zemkopības institūts 2024. gadā turpina aktīvu darbu pie zinātniskajiem pētījumiem laukkopībā, iesaistoties gan starptautiskos (HORIZON – 2020), gan valsts līmeņa projektos. Turpinās sadarbība ar LVMI “Silava” un Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūtu.

Zālaugu selekcijas jomā šogad varam lepoties ar pozitīvu AVS testa atzinumu mūsu jaunajai, ilgi lolotajai kamolzāles šķirnei ‘Maiga’, kurai ir maigākas lapas un labāka apēdamība salīdzinājumā ar veco, labo šķirni ‘Priekuļu 30’. Lai gan grūti to pārspēt ražības ziņā, bija nepieciešama šķirne ar labāku lopbarības kvalitāti. Zālaugu selekcionāri apmeklēja arī Šķirņu testēšanas centru Polijā, kur tiek veikti AVS testi. Klātienē iepazīnām testēšanas darba nianses un dalījāmies savstarpējā pieredzē. Intensīvs selekcijas darbs norisinās ar dažādām zālaugu sugām, t.sk., stiebrzāļu starpsugu hibrīdiem, tiek gatavota jauna šķirne nodošanai oficiālajām pārbaudēm.

Institūta uzdevums ir uzturēt un nodrošināt sēklas izejmateriālu reģistrētajām šķirnēm, to skaits svārstās ap 20. Beidzamajos gados tas ir bijis samērā liels izaicinājums, ne vienmēr izdodas izaudzēt un sagatavot nepieciešamo sēklu apjomu visām šķirnēm. Strādājam gan pie sistēmas sakārtošanas iekšienē, gan papildspēku piesaistes, kā arī autoratlīdzību iekasēšanas. Atliek cerēt, ka ieguldītais darbs vainagosies panākumiem un tuvākajā nākotnē spēsim pilnībā nodrošināt visus šķirņu pavairotājrībētājus ar bāzes kategorijas sēklām.

Augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas izmēģinājumos šogad novērtējām 23 ziemas kviešu, 9 vasaras kviešu, 6 vasaras miežu, 3 auzu, 3 kartupeļu un 4 zirņu šķirnes, bioloģiskajā lauksaimniecībā – 4 miežu, no tām 2 kailgraudu, un 3 kartupeļu šķirnes. Diemžēl arī mūsu reģionā nepārziemoja ziemas rapsis, tāpēc šo šķirņu salīdzinājumu nācās norakstīt.

Vēl aizvien Zemkopības institūts ir pārmaiņu posmā. Aktuāls ir kadru jautājums gan zinātniskajam, gan tehniskajam personālam, kā arī dažādu “pārsteigumus” sagādā tehnika. Tomēr institūta kolektīvs ir apņēmības pilns turpināt darbību pie iesāktā.